

וארטים לפרשת השבוע

א ז. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד ותמלא הארץ אותם. יש להקשות מדוע נאמר כאן ויעצמו במאוד מאוד. לשם מה באה התוספת של 'במאוד' והלא די היה לומר מאוד מאוד. וי"ל דאיתא בגמ' על הפסוק בכל מאודך הכוונה בכל ממונך. וא"כ י"ל שזה כוונת הפסוק, ברע שמת יוסף וכל אחיו וכל הדור שהוא נתמעט עסק התורה ובני ישראל החלו להתעסק בכסף מאוד ולכן הם התמלאו בכל תועבות ארץ מצרים וכמו שכתוב בחז"ל. ושבת לוי שעסקו בתורה לא התמלאו בתועבות מצרים. חתם סופר.

א ז. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד ותמלא הארץ אותם. המהרי"ל דיסק"ל בתקשה כאן מדוע הוסיפה התורה ותמלא הארץ אותם? וי"ל שבגזירת הגלות שנגזרה על עם ישראל בפרשת לך לך נאמר 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדם ועינו אותם', והטעם שהוסיפה התורה 'בארץ לא להם' כי הגלות תהיה רק אם הם יהיו בארץ שהיא לא להם, אבל אם ישבו בארץ שלהם לא יהיה שיעבוד. והנה ארץ גושן היתה שייכת לישראל, כי היא ניתנה ע"י פרעה לשרה אמנו, כמובא במדרש בפרשת לך לך, ושוב ניתנה כאן לישראל. ואילו היו עוסקים שם בתורה לא היו משתעבדים כמו שהיה באמת עם שבת לוי. אבל אחר שפרו וישרצו ויעצמו להתערב עם המצרים ותמלא ארץ מצרים אותם, רק אז התעבדו בהם המצרים.

א י. הבה נתחכמה לו. הגמ' בסוטה יא. אומרת שלושה היו באותה עצה של פרעה להשמיד את ישראל. בלעם שיעץ נהרג, איוב שיתב נידון ביסורים, ויתרו שברח זכה שמבני בניו ישבו בלשכת הגזית. הקשה הרב מבריסק מה הטעם איוב נידון ביסורים, הרי הטעם שהוא שתק זה משום שסבר שמחאתו לא תועיל כלום, כמו שראינו שיתרו מחה ולא עזר אלא נגזר דינו למיתתו, והוא העדיף לשתוק ולהציל מה ששייך וי"ל, אומר הרב מבריסק, שהקב"ה הביא לו יסורים ואז הוא זעק מרה על יסוריו, כי כשכואב צועקים, וזו היתה הטענה עליו מדוע לא צעק הרי יש כאן כאב של עם ישראל, ואם לא צעק סימן שלא כאב לו מספיק והביאו לו יסורים כדי שיראה שכשכואב צועקים.

א יג. ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך. ויש להקשות למה כתוב ויעבדו חסר יו"ד ולא כתיב ויעבדו? וי"ל שמצינו בחז"ל שבתחילה עבדו המצרים יחד עם היהודים ואף פרעה עבד עימם (סוטה יא.), ולכן כתב ויעבדו בלי יו"ד כדי שיתפרש שגם המצרים עבדו. והמילה את ג"כ מסתדרת, כי את מתפרש הרבה בלשון עם. כמו שמצינו את יעקב איש וביתו באו.

א טו – טז. ויאמר מלך מצרים למלודות העבריות. ויאמר בילדכן את העבריות. מה הטעם נכפלה המילה ויאמר? ואפשר לבאר כך, פרעה רצה להניצל מעונש על הריגת הילדים ולא רצה שיקרא על שמו, מה עשה? הוא אמר לשליח שיאמר למלודות. וכמו שמצינו אצל אחשוורוש לאסתר ויאמר המלך ויאמר לאסתר' שאמר לה ע"י שליח. והטעם שעשה זאת בשביל שרצה שלא יענש בעבור הריגת העוברים, כי אם הוא עצמו היה שולחם היה נענש ע"י. כי אף על פי שאין שליח לדבר עבירה מ"מ כשהשליח לאו בר חיובא המעשה מתייחס למשלח. והרי איסור הריגת עובר נאמר רק לבני נח ולא לישראל, ולכן כאן המעשה כן היה צריך להתייחס למשלח. לכן עשה פרעה שליח מצרי והמעשה מתייחס אל השליח המצרי ולא אל פרעה, כי כלפי המצרי יכול פרעה לטעון אין שליח לדבר עבירה. פנים יפות. וע"ע מהרש"א סנהדרין נז. ולפ"י מובן גם למה פרעה לא הרג את המלודות העבריות שלא עשו רצונו משום מרידה במלכות, כי אילו היה עושה דב"ז אזי המלודות שהיו באות אחריהן היו נחשבות לשליחות של פרעה משום שמפחד מיתה היו עושות רצונו ואין הפטור של דברי הרב ודברי התלמיד, כי גם הקב"ה מצווה משום פק"נ לעשות רצון פרעה. פרדס יוסף.

א יט. כי לא כנשים המצריות יהודיות. ובאונקלוס תרגם את המילה העבריות יהודיות. והנה בספר בראשית מוזכרת כמה פעמים המילה עברי והתרגום מתרגם עברי (בראשית לט יד. ועוד) ואילו כאן הוא מתרגם יהודי, וכן לקמן ב. ז ו-יא התרגום מפרש על עברי יהודי, ולמה? וי"ל, אומר ה'אמרי אמת', שיעקב ברך את יהודה בסוף ויחי ואמר לו אתה יודוך אחיך, ומבואר בחז"ל שהוא יזכה שכל העבריים ייקראו

בשם יהודים בשל מעלתו הגדולה של יהודה שהודה, וע"כ מאז ברכתו של יעקב ליהודה מפרש התרגום עברי יהודי.

ב. ותרא כי טוב. וברש"י נתמלא הבית אורה. ובסוטה יב. כי טוב - שנוגד מהול. והנה טוב זה אור ע"פ בראשית א. וירא את האור' כי טוב. ומהיכן ילפינו שטוב זה מהול? י"ל, ע"פ הירושלמי על הפסוק וילך יפתח לארץ טוב, דחו"ל נקרא ארץ טוב - כי הוא מקום פטור ממעשר. (והרח"ק הסביר שהכוונה היא שאין חשש שיעבור על עבירה של מעשרות, ולכן שכתוב בקידושון אשרי מי שלא המאן-עשנו שאין לו אבא ואמא, כי אין חשש שיעבור על עשה דכבידו.) ובמדרש ב'עקב' איתא פרי בטןך ופרי אדמתך, מה פרי אדמה חייב במעשר, אף פרי בטן חייב במעשר, ומעשר של פרי בטן זה מילה. וא"כ מה שכתוב ותרא כי טוב הכוונה לפטור ממעשר, והמעשר של אדם, זה מילה, א"כ ותרא כי טוב שפטור ממילה משום שנוגד מהול.

ב יא יד. ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם וגו' ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים וגו' הלהרגני אתה אומר וגו' ויאמר אכן נודע הדבר. וברש"י נודע לי הדבר שהייתי תמה מה חטאו ישראל מכל שביעס אומות להיות נרדים בעבודת פרך. וקשה איך נודע לו הדבר? וי"ל דהנה מבוואר בסוטה יא. שבני ישראל עבדו עבודת פרך כי הם בנו את פיתום ורעמסס, וכל מה שבנו היום נהרס עד למחרת. ולכן מכוונה פרעה בספרי הנביאים (ישעיה כז. נא. ויחזקאל כט ועוד) בשם תנין ונחש, מפני שמעשהו כנחש, איתא בתענית ח. לדעת"ל יאמרו החיות לנחש: ארי דורס ואוכל וכי' אבל אתה מה הנאה יש לך. ומשיב להם הנחש אבל אין יתרון לבעל הלשון, והיינו כמו שהמדבר לשון הרע אין לו הנאה (רש"י שם). וא"כ שווים פרעה והנחש כי גם פרעה לא נהנה מעשעבדם וסתם התאכזר אליהם. וכעת הכל מובן, משה ראה בסבלותם שסבולים להבל ריק, וכשראה אח"כ שיש בהם מדברי לשה"ר, שאמרו שישפרעו לפרעה שהרג את המצרי וכי' כמו שמובא ברש"י 'ראה שיש בהם מלשינים', אמר אכן נודע הדבר שמעבידים אתכם בפרך, כי אתם בעלי לשה"ר.

ב יג יד. ויאמר לרשע למה תכה רעך. ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו. ופרש"י למה תכה אע"פ שלא הכוהו נקרא רשע בהרמת היד, רעך רשע כמותך. וקשה ע"ז ב' קושיות: א. למה רעו שלא הרים ידו נקרא רשע. ב. מה השיבו ימי שמך לאיש שר ושופט עלינו? האם רק שר ושופט יכול למחות במי שמכה חברו? וי"ל דקושיה מתרצה בחברתה. הנה התנא באבות (א ח) אומר כשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים, כלומר שניהם רשעים עד שיקבלו את הדין. ולכן משה אמר למה תכה רעך רשע כמותך, כי שניהם בעיניו כרשעים. ראה זאת המכה ואמר למה אתה קורא לשנינו רשעים משום שאתה כאילו השופט שלנו ואנו בעלי דינים, מי שמך לשר ושופט עלינו. הרי אין אנו עומדים לפניך בדין.

ב כ. למה זה עזבתם את האיש קראנה לו ויאכל לחם. וברש"י שמא ישא אחת מכם. ויש להביא כאן בנותן טעם את דברי השי"ך לעיל פסוק טו. דאיתא שם ולכהן מדיין שבע בנות, אומר שם השי"ך שכשאדם מתברך בשבע בנות, הוא מוכן לקחת כל שידוך שרק יהיה בלי לברר מי הוא ומה הוא, וה"ה כאן הוא אמר קראו לו וישא אחת מכם, אפילו שלא ידע כלל מי זה.

ב כד. ויזכרו אלוקים את בריתנו את אברהם את יצחק ואת יעקב. וקשה למה כתוב את המילה את בכל אחד ולא כתוב את אברהם יצחק ויעקב? ונראה, אומר הרוגוטישבור, ע"פ מה דאיתא בבי"מ פה. ש'אלהיו' היה מקים את אברהם כל יום ורוחץ לו ידיו כדי להתפלל, וכשגומר אברהם להתפלל, הוא מקים את יצחק כני"ל, וכשגומר יצחק הוא מקים את יעקב כני"ל. ומקשינו למה הוא לא מקים את כולם ביחד? ומתרגים שאם הוא יקים את כולם ביחד הם יתפללו יחדיו והתפילה שלהם יחדיו מסוגלת להביא הגאולה קודם הזמן ואליהו לא רצה לפעול שהגאולה תגיע קודם הזמן, ע"כ דברי הגמ'. והנה בפרשת כי תשא כתוב ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם את רגליהם, וכתב שם רש"י שצריך לקדש ידיים ורגלים ביחד, והטעם שצריך ביחד, אומר שם השפת"ח וכ"ה באוה"ח, כי כתוב את שתי פעמים, ומשמעו בבת אחת. וכעת הכל מיושב, כי הרי כאן עדיין לא הגיע זמן הגאולה, כי עדיין עוד לא עברו 400 שנה, והקב"ה רצה לזכור את הברית עם אברהם יצחק ויעקב יחדיו

פרשת שמות תשפ"ב

כדי שבזכות היחידיו שמרמוזו בריבוי המילה 'את', יגאלו ישראל. לכן כתוב את גם על יצחק וגם על יעקב כדי להחשיב את כולם יחדיו, שזכותם יחדיו תפעל להקדמת הגאולה לפני מלאת ה-400 שנה.

ג א. ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלוקים חרבה. ובתרגום הוסיף שזה היה מקום מרעה טוב (ישפר רעיא), והטעם שהתרגום הוסיף את המילים האלו שאין מופיעות בפסוק? י"ל ע"פ ב"מ צג: שאם רועה הלה את הבהמות לראשי צוקין ונפלו ומתו חייב, לבד אם היה שם מרעה שמו וטוב שאז פטור. והרי כתוב במדרש הר חורב למה נקרא שמו חורב, כי היה הר חד כחרב, וזה מה שהיה קשה לתרגום איך משה רעה את צאן חותנו יתרו בהר חורב, הרי מי שהעלה לראשי צוקין מעל בשמרתו, לזה כתב התרגום שזה היה מרעה טוב וא"כ שרי. רבי העשל.

ג ה. של נעלך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש היא. בספר עדות ביוסף הביא ע"פ הרמב"ם דהולך יחף במדבר הוא מאבד עבמו לדעת משום דשכיח שם נחשים ועקרבים. והנה באבות איתא דמעולם לא הזיק נחש ועקרב בירושלים וביאר שם הרע"ב בטעם הדבר משום דאדמת קודש הוא. והנה כשאמר לו הקב"ה של נעלך מעל רגליך יש להקשות האל במדבר אסור להלך יחף, ע"ז אמר כי המקום אשר אתה עומד עליו הוא אדמת קודש ולא תינזק.

ג יד. אהיה-ה שלחני אליכם. יש להקשות מדוע שינה כאן מכל המקומות ולא אמר אלוקים שלחני אליכם כנהוג בכל מקום שמוזכר שמו של הקב"ה או שם אחר של הקב"ה שמוזכר במקומות אחרים? וי"ל דהנה מצינו שמשה היה כבד פה ולשון ומבואר ברבינו בחיי שלא היה יכול לדבר האותיות ודלטג"ת ו-ז שזסר"ף, והנה בכל השמות והכינויים של הקב"ה יש מהאותיות האלו מלבד אהיה-ה, לכן כשמשה אמר הן אני כבד פה ולשון ואמר לו מה שמו מה אומר עליהם הרי איני יכול להזכיר את שמו: ענה לו הקב"ה תאמר אהיה-ה וזה השם שתוכל לדבר. רבי ישראל דרשן.

ד י. וראך ושמו בליבו. ובחז"ל אילו היה יודע שהקב"ה כותב עליו וראך ושמו בליבו היה יוצא לקראתו בתופים ובמחולות. וקשה ביותר האם בגלל הכבוד הוא היה שמח יותר בשלימות? מתוך ע"כ הרב שך שאהרן עשה את זה בשיא השלימות, אבל כיוון שלא היה בטוח שהוא עושה זאת בשלימות מספקת בהיותו מפשפש ובודק במעשיו הוא מינעט בשירה ובזימרה בגלל שחשש אולי הוא קצת מקנא, אבל אילו היה יודע שהקב"ה מעיד עליו שהוא עושה זאת בשלימות בוודאי שהיה יוצא בתופים ובמחולות בידעו שהקב"ה שבוחר כליות ולב כך מעיד עליו.

ד כב. בני בכורי ישראל. הטעם שישראל נקראים בכור, לפי שבכור נקרא מי שהופך את הבן אדם לאב, והנה בני ישראל הם עשו את הקב"ה לאביהם. והוא פסוק מפורש בתהלים 'הוא יקראני קלי אתה אבי וצור ישועתי אף אני בכור אתההו'. רבי אליהו דיסקין.

ד כה. ותקח ציפורה צר ותכרות את ערלת בנה. יש להקשות מה הטעם משה לא ציפורה מלה אותו? וי"ל וא"ת שהי"ט סכנה אז איך ציפורה מלה אותו? וי"ל דמעיקר הדין גם תינוק מסוכן יש למולו משום דשומר מצווה לא יידע דבר רע, אבל כיוון ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא א"כ המצווה אינה מגינה לאותה שעה והתינוק עלול למות רח"ל. והנה כתבו הראשונים שדין זה ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא הוא רק במצוות מצווה עליהם, אבל במצוות שאינו מצווה יש שכר מצווה בעולם. ולפ"י הכל מיושב דמשה היה אסור לו למול כי היה זה סכנה לתינוק והיות והוא מצווה למולו אז שכר מצווה בהאי עלמא ליכא וא"כ התינוק עלול למות. אבל ציפורה שאינה מצווה א"כ שכר מצווה כאן יש לה, א"כ יכולה למול ושומר מצווה לא יידע דבר רע. האוסטרוטובה.

ה כב. למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתיך. למה כתב פעמיים 'למה' משמעו מזה דגש על כך שהיו שתי שאלות? וי"ל שמשנה רבינו אמר לקב"ה ממה נפשך אני לא צריך לגאול את בניי, דהנה ישראל נשתעבדו למצרים בגלל שאברהם עשה מלאכה עם ת"י"ח (בזמן המלחמה עם 5 המלכים הוא השתמש באלוהי אפי' שהיה ת"י"ח. נדרים לב.) ומה שעשה שך אברהם בגלל שלא דרש את דברי ר"ע על את ה' אלוקיך תירא לרבות ת"י"ח. ואם בניי משתעבדים סימן שדורשים את וא"כ צריך שאהרן יגאל את בניי כי יש את לרבות את אחיך הגדול.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

נושא בעול עם חברי

משה רבינו זכה להיות השליח לגאול את עם ישראל מעבודת הנוראה בה הם שהו במשך מאות שנים, והוא זכה לגילוי השכינה בשנה. ומדוע הוא זכה לזאת? התשובה היא, אומר רש"י (ב יא), וירא בסבלותם, נתן עינו וליבו להיות מיצר עליהם. ומסופר בחז"ל שמשה גדל בבית פרעה ובתור נסיד הוא נהיה שר בכיר בממשל פרעה, הוא היה שר העבודה בתוקף תפקידו היה יוצא לעשות סיוור בממלכה, שם הוא רואה את עוצמת האכזריות שבה העבירו את היהודים בפרך, עבודת נשים לגברים, פירוק כל מה שבנו כדו' וליבו נקרע מרוממים עד אשר רצה למות בשביל זה.

הוא ניגש לעזר, לחשוב ולסויע ככל שניתן, ובאמת הצליח להקל את קושי העבדות, ואף הצליח לשכנע את פרעה שיאפשר לה לקבל את יום השבת כיום חופש פנויה שובע. ובגלל כל זה הקב"ה הכשיר את משה להנהיג את כלל ישראל ולגאולה מצרים. הוא ראה שמשה עניין אותו הפרט, אך עזר במצרים כשראה שלמישהו כואב, ואיך כשהיה רועה וכבשה אחת ברחה, הוא רץ אליה ונאשה לו כתפייה, או אז נגלה אליו הקב"ה בסנה ואמר לו אתה הנחת עסקך והלכת לראות בצער אחיך ונהגת בהם מנהג בנים, אני מניח עליונים ותחתונים ומדבר רק בך. וכך משה נהיה השליח לגאול את עם ישראל. משה היו הרבה שאלות: מי אני, מה אני, מה אני יוצא, מה לפרעה, איך אגיד, הרי פרעה יהרוג אותי, אחי הגדול יקנא בי, לא יאמינו בי. ענה לו הקב"ה אל תדאג אני אלך אתך ואהרון אחי יצא לקראתך, ולפרעה תאמר אלוקי העברים שלחני אליך, וליוקנים תאמר פקוד יפקוד אלוקי אתכם, ולבני ישראל תעשה את הסימנים שני, צרעת ודם. כל המיורים הקב"ה היה במשך שבעת ימי פסח. ושימו לב משה לא מזכיר את צרותיו האישיות עם פרעה ודתן ואבירים שרוצים להרגו. בלי שום נגיעות, נקיות מוחלטת!!! ולכן זכה משה להשיג ולגאול את עם ישראל מעבודת ולמשה ומעשה אבות סימן לבנים, כל מי שרוצה ללכת בדרכי אבותינו, הדרך היא להרגיש בצער השני, כשהשני יש לו צער השתתף עמו, ולחיות ולהרגיש את צער, ומי שחי ומרגיש את צער השני ונושא בעול חברו, הקב"ה מידה כנגד מידה משיא ממנו חרון אף ועזר. וידוע מה שאמר גדולי החסידות שהנושא בעול עם חברו הקב"ה נושא אתה בעול צרותיו ועי"כ נושעים הוא וכל בני ביתו. ועניין זה של השתתפות בצער של השני מצינו רבות אצל גדולי ישראל בכל הדורות.

החזון איש באגרותיו מביע במכתביו ביטויים עמוקים ופנימיים של נשיאה בעול עם הכולל: "לגודל אהבה נוגע אל לפי כל עצב שלך, ואני בעל משתתף עמך חלק בחלק" ובהיות אבר של הגוף, קובא לי כל פגע של אחד האברים החיים אתנו. והיה מתבטא כשאומרים לי עניין של צער, חי אני את מצבו של המטעם; העיד רבי זלמן קרטר, שכאבו אליו לבקש רחמים עבור חולה מסוכן, שוב לא היה אוכל אותו בוקר את ארוחת הבוקר שלו. **פעם אחת** חלה רבי מרדכי דוב טברסקי חתן הדיברי חיים מצאנז, והיה צורך לצרוב בגבו עם ברזל רותח כשהוא ער, אך כיוון שזה כאבים אדירים מאוד בשביל זה צריך לקשור את החולה לכסא בכדי שלא יזוז ממקומו. אמר לו רבי מרדכי דוב שאין צורך לקשורו, והוא מבטיח שלא יזוז, וכך היה, השתומם הרופא על התאפקותו ושב שאתמוול טיפל דומה בקוואק רוס, והלה, אך נגעו בפרשו כפי ממקומו, עקר את הרצועות שקשרוהו בחן, ונמלט דרך החלון. "הקשיב רבי מרדכי דוב לדבריו והגיד על פולחן זה, ואמר שכאשר בא אלי יהודי מטיח לפני צרת לבו, ואין בדינו לעזור לו, בוערת בלא צרות הרבה יותר אפילו מברזל חם ומולבן. **הרב של לא**

נהנה מעוה"ו כלל. בחתונת תלמידו הקרוב כבנו רבי יחזקאל אסחיקי הוא לא רקד כלל לשאלת תלמידיו הוא ענה אני לא מסוגל כעת הגיע אלי תלמידי ואי"ל שהיום הרופא אמר לו שאין לו סיכוי להיות אבא ואיך ארקוד. **בשנת תש"א**. בבדיקה שערכו הבריטים על סיפונה של האונייה בה הגיע הרב שך לארץ ישראל, נמצא נוסע אחד שעלייתה לא התאשרה. וממילא לא הורשה לרדת לחופי הארץ. הובהר לו כי לאחר שיעזבו הנוסעים את הספינה, יחזור לארץ המוצא. משנדע הדבר למרן, יום מרד בין נוסעי הספינה. הוא שכנע את כל נוסעי הספינה כי עד שלא תתאשר כניסתו של הנוסע, לא ירד אף אחד אל חופי הארץ, בסופו של דבר, הוכרע המאבק והבריטים נכנעו לדרישה. **סיפור רבי יצחק זילברשטיין**: בעת שלמדתי ביעץ חיים' ראינו יום אחד איך שרבי איסר זלמן מלצר ליווה את חתנו רבי אהרן קוטלר ונכדו רבי שניאור עם שובם לאמריקה, האב רבי אהרן קוטלר – ובנו ניצלו בניסי ניסים מצפיורני הנאצים בשואה, ולאחר שהיה קצרה בארץ ישראל טסו לאמריקה. רבי שניאור, היה אז בתקופת איורסיו, התארגנות רבה ניכרה ברבי איסר זלמן בעת שחתנו נכדו נפרדו ממנו, והנה, הבחננו שרבי איסר זלמן לא ירד עד לרחוב ממש, אלא ליווה את רבי שניאור ואביו רק עד אמצע המדרגות שהובילו מדירתו אל הכביש, נישקו וניפרד ממנו. בקשנו לדעת למה לא ירד עד למכונית! ואז השיב להם רבי איסר זלמן: הרי לא כל חבריו של נכדי וכו' להגיע למצב שבו הוא נמצא עתה. רובם נחטפו על קידוש השם, ואי"כ יכד שו באמצעות ליד לרחוב, ולנשקו לעני כולם, הרי יש משפחות רבות שלא הגיעו לרגע הזה.

כשהיה רבי חיים שמואלביץ שומע על חולה כלשהו, היה פורץ בבכי מרוב צער. בתלוייתו של רבי חיים השתתף סומא בשתי עיניו. ושאלת חבריו למה השתתף ענה: הייתי אצל

רבי חיים והוא התעניין במצבי וכששמע כי הרופאים רואים את מצבי כחריטמוני, שמעתי שפרץ בבכי נורא כעשרים דקות. כמאות הלדמוניות היה תובע להשתתף בצער הזולתם ולהפוך זאת לזלזול מבוכה. בפרשת אנטבה חלה מרוב צער והרעיש עולמות בתפילותיו ובקריאותיו להתחזק. כאשר גדולי ישראל נפלו למשכב, הפקיד רבי חיים להשתתף בכל תפילת ציבור שאורגנה ליל הכותל. היה משנה את שעות השיעור הקבוע על שבילי להשתתף בתפילות שאירגנו לרפואת גדולים וצדיקים. ביום חתונת בנו הצעיר של רבי חיים שמואלביץ, כשעמדו לנסוע לחתונה, קרא אליו את אחד תלמידיו הישיבה, בחור מבוגר שהשתתף בשידוכים. ובמשך שעה ארוכה ישב והדריך את החבור.

כשהיה הגרי"ז רב בבריסק, נתפס יהודי בעל משפחה שעבר על חוק המדינה בעניין המס. העונש הצפוי לו היה גלות לכמה שנים בסיביר. שמע הרב מבריסק על כך, ועוד באותו יום זימן אליו עורכדין, וסיפר לו, כי לדאבונך, בעצמו נתפס בעבירה על חוק המס, וכי עליו לעמוד בימים אלה למשפט חמור, ונפשו בשאלתו - מה יעשה? עורך הדין אף ששנה ופרש, ובהל כלכך לשמע הדברים ממה שצפוי לרב, והוא אמר שהעצה היחידה היא להיכנס לארציון בית המשפט' בו רוחשית לו אימון רב, ולגנוב משם את יתיק האשמה' ואף שהוא מסכן בזה את עצמו, בכלזאת, עבור הצלתו של הרב, מוכן הוא למסור את נפשו. אז גילה לו מרן, שלמעשה הנידון אינו הוא, אלא איש פלוני מתושבי העיר, ורק כדי לשמוע ממנו דרך הצלה, התיר לעצמו לשנות בדיבורו. כמובן שעתה מיאן העורכדין לעשות את הדבר, אך מרן טרח להסביר לו במשך שעה ארוכה, כי צערו של הלה הוא צער הפרטי ממש! והצלתו של הנידון - כהצלת גופו ממש. הדברים פעלו על ליבו לעשות כהצעתו, אך הוא התנה עם הרב, שיקבל ממנו הבטחה וברכה, שחלילה לא ייתפס ולא יורע לו. מרן הבטיח. העורכדין עשה כהצעתו, הוא הוציא את התיק מן הארכיון ושפרו, והמשפט לא התקיים כלל.

כשהיו ישינים אצל החזו"א בליה היה החזו"א מפעם לפעם ניגש למיטת החבור לבדוק אם היה מכוסה היטב, עד אור הבוקר. ולא היה נותן שיעורו אותם מוקדם לותיקין גם כשלא היה לו עשירי למניין. פעמים רבות היה יוצא באמצע הלילה חני לראות אם יש מין שחפץ בברכתו או לאיוו ישועה ואמר לו לא מסוגל לישון בזמן משיחה חפץ בעזרתי או בתפילתי. ואכן לא הסכים החזו"א שינעלו את דלתו כלל שמה משהו זקוק לישועה או לעזרה וימצא הדלת נעולה. **בימי מחלתו** האחרונה של הגאון מטשבין, כשהוא על ערשדיו וקודח חמום, בא אליו אחד מעסקני חסד בירושלים, מיד התרגש ואמר על משפחת פלונת שנימצאת במצוקה: 'איך לי מנוח אף רגע בגלל מצוקתם, ודברו זלמן עיניו דאמנות מרוב צער כאילו מדובר בעצמו. **בימי המלחמה** הראשונה, הלשנוני פעם לא אחד משכניו של הסבא מקלם שהוא מרגל ואסרוהו. במשך זמן רב שבת ממנו כל משוש. כאשר מי שהוא מבניביתו היה מעלה חיוך היה גוער בו ותמה: 'היאך אפשר לצחוק בשעה שממשפחה השכנה אכלה ושרויה בצער.' **מעשה הוביא** השביל ספרים מהכריכיה, עמדו אנשים והסתכלו. הסטיפלער גער בהם: איך יכול אדם להסתכל בעבודתו של חברו מבלי להוסיף עזרה. לפחות צאו מן החדר, לכו למקום אחר, אך אל תעמדו ותסתכלו. והוא עצמו עמד ועזר וסידר את הספרים במקומם. **פעם עמד** ה'סבא' מסלבודקה לפני התיבה להתפלל תפילת מנחה, ובאומרו הלך הקדיש התחיל למנגם ולהוציא מילים מסועות, כאילו אינו בקי בקריאה זו. היה זה תמוה, לבסוף נודע שבביתכסת זה מתפלל לפני התיבה אחד מבנעליהבתים שהוא אבל, והוא מתקשה מאד בקריאה מן הסידור עד שהוא מעורר בל פנים צחוק ולעג. ועשה זאת בשביל להקל בזה על בושטו של אותו בעלביט.

בטיילו בכביש הראשי בקלם שסללוהו אסירי המלך עובדי עבודתפרך, היה ה'סבא' מקלם מעלה תמיד במחשבתו את סבלם של אומללים אלה, ותמה: כיצד אפשר לאנשים לדרוך במנוחה במקום זה, שבני אדם סבלו בו תלאות כה רבות והשקיעו כאן דמם וזיעתם. **רבי אלחנן סורוצקין** היה מקושר מאד לגרי"ז מבריסק, פעם בליל ראשהשנה בשעה 12 בלילה והנה דופק בנו של הרב מבריסק על דלת ביתו של רבי אלחנן. בוא מהר, אבא קורא לך. רבי אלחנן הלך עמו באישון ליל ראשהשנה כשליבו דופק. וכי מה בוער עכשיו באמצע הלילה? כשנכנס אליו רבי אלחנן, התחיל הרב מבריסק לדבר איתו בעניי קשור לילדי טהרן, ונתן לו הוראות מה עליו לעשות מיד אחרי ראשהשנה. 'עכשיו אחרי חצות הלילה בראשהשנה?', 'שאלו רבי אלחנן. - 'כן, כן', ענה הרב מבריסק, 'לא משנה הזמן ולא משנה השעה. שמרגישו שצריך לעשות למען הכלל - כל שעה כשרה.' **בעל ה"ברוך טעם"** עשה שידוך לבנו עם בתו של שיער גדול. באותה תקופה שכנס חלה מאוד. ה"ברוך טעם" היה מצטער עליו הרבה ולא יכל להתרכז, ולא לאכול, והרבה בתפילותעלו. פעם אחת הגיעו המחזותנים ראו שפניו אינם כתמולשלושום. חשבו לעצמם שמה רוצה הוא לחזור בו מן השידוך. אמר להם: חלילה, זה בגלל שכני החולה. נכנסה המחזותנת לרב ואמרה לו: אמנם צריך להתפלל על על החולה, אבל להצטער כלכך: ודחם ה"ברוך טעם" לשמוע דברים אלו ואחרכך ביטל את השידוך. "אם אין לאשה הזאת שום רחמנות ואינה מבינה שיש להצטער על החולה - אין זה מן הראוי להשתדך עמה." **על רביס מגדולי ישראל** שהיו בשנות השואה באירופה הבערת מסופר שהיו נכילים

להינצל עיי' מקורבים שהשיגו להם כרטיסים אל החופש אך הם לא הסכימו להשאיר את קהל מרעיתם באירופה והם ייצאו לחופש. הגדיל לעשות רבי אלחנן וסרמן שהיו היה בפרוך המלחמה בארצות הברית לטובת ישיבתו ומקורביו ולא עזרו לו הפצרותיהם של מקורביו. רבי אלחנן החליט שהוא חוזר באומרו יש לי ארבע מאות תלמידים שם בתוך הכבשן ואיך אתם מעיזים לבקש ממני כאלו בקשות! חייב להיות עמם בעת צרתם. ועלה חזרה לאיניה שהביאה אותו אל תלמידיו ולבסוף גם אל המוקד היי"ד.

בימי מלחמת העולם הראשונה היה החי"ן ישן על הרצפה באומרו איך אני יכול לישון במנוחה כשיש לי אחים שסובלים כ"כ. **אחרי השריפה הגדולה בבריסק בשנת תרנ"ה**, רבי חיים לא נח ולא שקט, יומם ולילה, כשהוא משקיע כל כוחותיו בשיקום משפחות הישרפים. כל אורתם הימים שלאהר השריפה, לא היה רבי חיים ישן בבייתו, אלא הולך למסדרון המשופע של ביתהכנסת וישן שם על הרצפה. הפצרותיהם של בני ביתו שינוח בביתו על מיטתו לא הועילו. ואמר בשעה שכלכך הרבה הודים אין להם גג לראשם'. מתוך משל האבות. **על רבי עובדיה יוסף** מסופר שהיה לוקח ללב כל מקרה שהיה מגיע לפתחו והיה חי את צרותיהם של הפרט והכלל. בשנות המלחמה כאן בארץ שכאבו לפניו שאלות על עגונות לא היה מצליח לישון לילות שלמים כדי למצוא תשובות לנשים עגונות להיתין מחבלי עגונותו, וכשהיה מוצא תשובה ודרך להיתין היה רץ לבשר להן שרן מותרות לטווק גם אם זה היה בארבע לפנות בוקר, באומרו איך אפשר להשאיר אותה עוד רגע בצערך הגדול ולא לבשר להן בשרה חייה גדולה. **על האדמו"ר מוויזניץ שליט"א** ישנם עשרות סיפורים על רגישותו הרבה לזולת.

האדמו"ר נוהג לסדר קידושין בחצרו כל יום לחסידיו הרבים, והנה יום אחד פונה האדמו"ר לאחד המחזותנים ומבקש ממנו שיסתגמר החתונה והוא יגיע לביתו שיתקשר אל המשבי"ק שיעביר אל השיחה הרבי שליט"א. ואכן כך היה, המשבי"ק הרבי קיבל טלפון בשעה 4 לפנות בוקר והתעביר אל הרבי. הרבי שליט"א במשך שעה ארוכה דיבר עם המחזותן על החתונה איך היה האוכל, מי השתתף, וכל הפרטים הכי קטנים, כך עד הניח המה, לאחמ"כ הוא סגר את הטלפון. המשבי"ק של הרביה היה: תורה היא וללמוד אני צריך, מה פשר השיחה הזאת! אמר הרביה המחזותן הזה הוא התאלמן, וכעת סיים לחתן את ילדיו, בנוהג שבעולם אדם חוזר הביתה רוצה להחליף חוויות עם מישהו על כל מה שהיה, אך הוא חוזר לארבע קירות, אמרתי שיתקשר אלי, ובאמת התעניינתי במצבו. וזהו מדידת מחשבת רבינו שנתן עינו וליבו להיות מיצר עליהם, לחיות את הצער והצרכים של השני. **בשנים קודמות** היה רבי חיים קניבסקי מבקש מאחותו שתסדר לו את מאות המכתבים של הברכות שהיה מקבל. היה מבקש שתסדר לו את זה לפי סדר וברור כדי שיוכל להתפלל עליהם בנחת היות ויש דפים גדולים וקטנים וכן יש דפים מקופלים והיה אומר יש כאן צרות של אנשים שלא יייל כך שום דף ושום דף לאיבוד. מפעם לפעם היה קורא לי ואומר לי יש כן שקית עם כל השמות שהתפללתי עליהם אני רוצה שתורוק את זה לגניזה, הייתי שואל אותו למה לגניזה למה לא לפח? היה אומר לי זה צרות של אנשים לא נזקקים לפח.

נושא בעול זה גם בשמחה של השני צריך לשמוח מאוד. **והשכר של אהרון על ה'וראך ושמה בליבו'** כתוב בחז"ל שהיה לאין ערוך, ובשכר זה הוא זכה לחושן משפט על ליבו (שבת קלט). היינו ליבו הורה את דבר ה' ועל ליבו שכר האורים ותומים. אהרון הכהן מלמד אותנו איך צריך לשמוח בשמחת השני שגם הלב ישמח, וכמו שמצינו הרבה אצל גדולי ישראל. **הרב שך** הסביר את רבי יואל מסטמאר וכן הוא אמר פעם דפק עני מרוד אצל רבי יואל בדלת, רבי יואל פתח וראה עני לבוש שחבות ומכס עגום שפוך על פניו, רבי, קרא היהודי בבכי קורע לב, אני עני מרוד, איך בביתי לחם לאכול ובגד ללבוש, חפובת גדולים יש לי משהכסף הרב שהוצאתי עבור מחלת אישתי נפטרה לבסוף, ואח"כ נפלה עלי צרה צרורה שנפצעת, ומחוסר כסף לשלם לרופאים, רגלי הזדהמה ונאלצו לקטוע אותה, וכעת אני גם אבא וגם אמא, עם רגל תותבת, ובעה"ש שמשכיר לי את הדירה רוצה לזרוק אותי מביתו עם כל ילדי היתומים לרחוב. רבי יואל שמע את הדברים ופרץ בבכי סוער, לאחר שנגע הוא הוציא סכום עצום של כסף ונתנו לעני. היני יצא מהבית, והנה לפתע נכנס הגבאי חסד ואומר לרבה: רביה כעת שהיהודי ההוא הולך עם שתי רגלים בריאות. הרבי קם ממקומו, התרגשות אחזה בו והוא אמר שימחנתני. הייתי כ"כ עצוב לשמוע על הענייין הזה שהוא בלי רגל. לאחר מספר דקות נכנס שוב הגבאי ואמר ראייתו כעת שיש לו אישה וילדים קטנים שמתחזקים אליה כמו אמא ממש, והרי הוא אמר שאשתו נפטרה. כעת הגבאי היה בטוח שהרבי ירדוף אחריו ויוציא מהנוכל ההוא את הכסף הרב שהוא הביא לו, אך הרבי ממש רקד משמחה, וקרא בקול גדול שמחנתני שמחנתני, נגזר עליו שיבוא אליו הכסף וברוך ה' שאשתו בחיים ואין לו בעיות ברגלים. אז דוגמא לשלמות של רבי מרדכי בצער השני. **פעם נולדה בת** לאחד תלמידיו של רבי מרדכי פרגמנסקי, וראש הישיבה בא לבית תלמידו לביקור. כאשר הגיע והראו לו את התינוקת, החזיק אותה בידי, והתחיל לרקוד בחדר הגדול במחירות רבה – הלך ושוב, הלך וחזר, וצעק: זו הילדה שלי, זו הילדה שלי! כך הרגיש בשמחת השני. "כמוך" – שמח בשמחת חברו.

דברים מגדולי ישראל, וכן דברים חשובים נוספים. ערוך בדרך שו"ת

שאלה: כשהקב"ה גזור משהו בעולם האם עי"י השתדלות אפשר לבטל את הגזירה? **תשובה:** הגמי' אומרת שהטעם שפיערה גזר כל הבר הילוד האיררה תשליכונה הוא משהו שראו חרטומיו שהולך ההיולד משועשן של ישראל ובמים הוא לוקה, לכן גזר שזירקו את כולם לאיור. ז"י"א שכל הירקה לאיור היתה להיפטר ממשא, לבסוף הוא גדל בביתו למדנו מוכן, אומר השטפילער שכל מעשה אנוש והתבולותיו לא יועילו להזיז אפילו זיז ממה שגנזר. ולא עוד אלא שהפעולות שעושה כדי להפטר ממה שגנזר עליו, הן אלו שיביאו עליו את מה שגנזר עליו. אותו הדבר בסיוף'ל של העיניבור במצרים, הנה בני"י היו באותה התקופה במעמד מאוד חשוב במצרים והם היו גבורים עם הרבה כח ושלטו בכל המדינה שלטון עצום, ואיך המצרים הצליחו להשתעבד בהם ולחפוף אותם לעטים? איך הם ישראל לא התקוממו ומרד בהם בבחור הגדול? רואים מכאן גי"כ

יסוד חשוב בהנהגת ה' בעולם, שמה שגנזר א"י"א לעצור ולמנוע אפי' שבדרך הטבע זה לא נראה מציאותו ואי"י לעצור גזירות שמים. וברור שכל שאדם עושה רצון ה' בדרכיו הוא לא יכול להניקול כל עני"י, אבל כשאדם עושה כל מיני פעולות שהם נגד רצון ה' כגון שהוא חפץ להצליח באיזו עיסקה והוא חושב שאם הוא ירמה קצת או יצא ענין קדים סוים התפילה או יותר על ללמודו הוא יצליח, או צריך לומר עוד ש' הוא סי"ד כל כעושה נגד רצונו, ורק כעושה רצון ה' מובטח לו שיצליח. פעם הציענו לאח שלי איזה שידוך והוא לא רצה בגלל סיבה מאוד שלילית, **ויש להוסיף** שזה היכל עי"י השתדלות טבעית ולא אי"י'א לדעות כלום. אבל יש דרך אחרת שאפשר על ידה לשנות מה שגנזר, והדרך הזאת היא תפילה בכל שער ובמוקמך הלב. וכמו שפנינו בפרשתנו שאפילו שגנזר על בני ישראל עבודת 400 שנה, ברגע שמת מלך מצרים יאירחו בני ישראל מן העבודה והם הרבו בתפילה אז ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה והם נגאלו 190 שנים קודם זמן גאולתם. וכמו שכותב כאן רש"י ודע אלוקים: יתן לב אליהם ולא העלים עיניו מהם. רואים את הכוח העצום שיש לתפילה שיכולה לבטל גזירות קשות ולהשיא חרון אף מישראל, ולשנות הטבע. ולא הקב"ה אפשר להתפלל בכל דת ובכל שעה, אם זה בני תפילות שנתקנו לישראל, אם זה תפילה פרטית שאדם יכול לשאול מה' בכל שעה שומדמן לו. ואשרי העם שה' אלוקים. יסוד התפילה הוא לחזק בליבנו את האמונה והבטחון בה', כי עי"י שאנו מתפללים אליו לכל דבר ולכל צרה זה מראה שאנו מאמינים שהוא יכול להושיע אותנו ובוטחים בישועתו. ועוד עניין רואים בפרשתנו שאפי' שגנזר על ישראל שינצלו מהגלות בבי"א לולי התפילות הם לא היו ניצלים, כי שבביל להביא לעצמינו את הזכויות הנמגיעות לנו מחדיו, גי"כ או זקוקים לתפילה כמי שיתעל שוועתם שהינו צריכים לתפילה שבביל להינצל. וכן כמאר' ברמב"ן ב. כה. ידועים ומפורסמים דברי החפץ חיים בליקוטי אמרים בגדול התועלת שיש לתפילה. ואלו דבריו: כי הצרות הבלאות עלינו שאיננו ניצלים מהם הוא משהו שאין אנו צועקים ומרבים בתפילה עליהם, כי לו התפללנו ושפכנו שיש לחפ' הקב"ה' בוודאי לא ישובו תפילותינו ובקשותינו ירסקו. ולא יסתפק אדם במה שמתפלל שמונה עשרה גי"פ ביום אלא מלבד זאת צריך כמה פעמים ביום לשפוך תפילות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בבית, וצריך שיהיה מודקתו לדבא, כי בינו לבין עצמו הוא יחשוב על מצבו הכלכלי וטרדותיו הרבים ועל משפחתו וכו', וזו הוא ממילא יתפלל בתחנונים. ותפילה כזאת, אומר החי"ח, בוודאי לא תשוב ריקם. כן החוז"י' באגרותיו משבח את הקרבה הגדולה שזוכה לה האדם בעת התפילה, וכך הוא כותב: מה נפלא הדבר כי ביכולת האדם להשיח אדמותיו לפני אדון עולם כאשר הוא משיח לרעהו, ותפילה בעת צרה שהאדם נצטוו עליה היא לו לעזר ותורפה מתמידת. ואכן כותב החוז"י' במכתביו הידועים שבאדם צריך לקבוע לעצמו נוסח של תפילה שמואימה לו, ויצעיר לעצמו איך הקב"ה עומד על ידו עוד ועוד לו ושוועת את תפילותיו. והי"י אז יתפלל יותר ממוקמך הלב. כי מוסף החוז"י' שבכל עניין שיש לאדם, עליו למעט בהשתדלות ולהרבות בתחנונים לפניו, ויש"י יפעל יותר מהשתדל. ו**בתקופה הזאת** שיש הרבה פטריות וצרות חכלל, מגופות, מחלות איומות, פינועים בדרכים, קשיים בפרנסה, צער יגדול בנים, חוסר שלמות הנפש וכדו' - והז"י"ל' הרי הודיענו לנו שבתקופה שיבוא המשיח תהיה הרבה צרות לעם ישראל - אזי אנו עליו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. ועלינו לבקש כל העת מה' על ישועה שתהיה קרובה לבוא. ובלי תפילה אי"א להשיג שום דבר, ואדם שמתפלל לפני כל מעשה שעושה, ולפני כל עניין, או לימוד, אז הוא זוכה ורואה ישועות. **ידועים דברי חו"י**': שהקב"ה מביא לאדם טרדות ויסורים כדי שהאדם יתפלל לפניו, ואם האדם לא מתפלל לפניו אז הקב"ה מביא לו עוד יסורים, עד שיגיע למצב שיסתפל לפניו. וכדי להיוושע בתפילה על האדם להתפלל ממוקמך הלב. ובמוקם להרבות בהשתדלות לפני בשר ודם עליו מוטל להתחזק באמונה שאין עוד מלבדו, ורק בורא עולם יכול להושיע אותנו. וככל שאנו יותר מאמינים בכוח התפילה, התפילות שלו יתקבלו יותר לפניו ורצון. והתפילה על כל עניין מייצרת את האדם קרבת אלוקים שזה רוגע נפלא שיש לאדם שמרגיש שנמצא בידים שלו וברך. ואין להתייאש עם אם לא נעה מיד והוא יענה בהמשך איי"ה, כי תפילות לא שבות לעולם רבים. ותפילות שתקבלות כשאדם מרגיש שאין לו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים.

החפץ חיים תמיד כשבא לבקש ממנו ברכות היה אומר שאבא לא אהוב ושולחני לו שליחים. **יש** להוסיף רוצה שהאדם יענה אליו שירות ויבקש את בקשותיו האישיות והקב"ה רק מצפה ורוצה ליתן לו, אלא מה, אזו צריכים להתפלל ולפעמים גם בהרבות בתפילה אך לא התקנינו בזה כלל. ובשנים האחרונות רבי חיים קניבסקי אומר לפונים אליו ומבקשים על כל מיני בעיות שהקב"ה עושה לנו את זה כי הוא רוצה שנתפלל אליו, וכל המלך ההרבות בתפילה על הילדים, על הפרנסה, על הבריאות ועל הצלחה בכל העניינים כי זה הדבר היחיד שנשארו בדורינו היתום, ועי"י תפילה רואים ללא הרף בחוב את ישועות ה'.

שאלה: בחו"י"ל מסופר ששלשה היו בעצת פרעה תירו בלעם ואיבו, איוב ששתק נידון ביסורים. מהו תמצית סיפור יסוריו של איוב? **תשובה:** ספר איוב מסודר כך: איוב היה איש צדיק והקב"ה הביא עליו יסורים לנסותו. לסיבותיו היו קשים מנשוא ברכשו, במשפחה, בגוף ובנפש. בתום ימי השבעה על כל בניו פתח פיו וקילל יומו, הוא הרח על הקב"ה מדוע לו מגיב לזי' התשובה מופיעה בספר הקב"ה לא מנישם בלי משפט וכנראה איוב חטא מעט, ומטובו של הקב"ה לנקות את הדשדקים בעוליה"ז כדי שיבואו לעולם האיתני מוכנים לטובה הנצחית. והצלחת הרעים היא מאותה סיבה רק הפוך. איוב לא הסכים עם הדברים וטען שיעדין לא עבר כאלו חטאים נוראים שמגיעים לו כאלו יסורים, וכן היסורים מונעים ממנו לקיים רצון ה' כמו שצריך אז והתועלת בהם. ואז

בא אליהו והשיבו לו תמצית דבריו שאי"י לעמוד כלל על מעשיו של הקב"ה, ואיוב והשתכנן הפסיק להרהר על מידותיו של ה' וחוזר בתשובה שלימה. ואז שרתה עליו הנבואה והקב"ה הודיע לו וחוזר סוד ההגותיו בעולם. ואחי"כ השיבו לו מכל הטוב שהיה לו בשלושה.

שאלה: ידוע שהסטיפלער היה אומר שלשידוך צריך לבדוק בעיקר במידות הטובות של המיועד. איך בודקים מידות טובות אצל בני תורה? **תשובה:** מלבד הדרכים הרגילות, הרב ש"ך היה אומר שאם בחור מודה על האמת כשמצדדים עמו בדבר תורה זה סימן שמידותיו מתוקנות, ומכלל הן אתה שומע לאו.

שאלה: בשבת האחרונה פרשת ויחי' חל לינוס ההולדת ה- 94 רבי חיים קניבסקי שליט"א, כידוע, רבי חיים קניבסקי דברי התורה שלו נלמדים מסוף העולם ועד קצוהו, בפרט בשנה זו שני שמיטה. וכן זכה שדבריו מעידים בכל העולם כולו וכולם חרדים למצוא פיו, ורמזיו הרב אלישיב עיבד בו שהגיע הכול בעולם לחריד דברו, אין השפע בדורותיו. איך זוכים להשיג גלגלות כזו? **תשובה:** מכובד, אין לנו מושגים להגיד סיבות למה זכה לזה, וכי"פ ממה שמאמר עליו של גדולי ישראל רמה שכולם רואים ויודעים אין קצהו אפשר להבין ד"ו. כידוע רבי חיים קניבסקי כבר מגיל צעיר מאוד התחשב גדולי עולם בחרדת קודש בכל היוצא מפיו. סיפר רבי מיכל יהודה ליפקוביץ שמכרבי חיים היה בשנות העשרים לחייו היתה אסיפת צוות בישיבה קטנה של פוניבז', בה שימש רבי מיכל יהודה חיים שיבה, והוחלט עי"י הצוות של הישיבה לא לקבל איזה בחור, אך זה לא מפנינו? אמר שלמרות שדעת כולם לא לקבל את הבחור אנו כן נקבל אותו, וזאת משום מה? משום שהתורה ביקשה, והוא הסביר את דבריו ואמר: חיים פגשתי בספר תורה שלנו רבי חיים קניבסקי והוא ביקש שיהיה אב החבור, וכשכפר תורה מבקש חייבים לשמוע לו. רבי חיים קניבסקי במשך כתשעים שנה לומד תורה מתוך חדקק ומאו' היותו נער צעיר לא פסיק פנימה מגנירטא, תמיד תמיד הוא עמל בתורה עד כלות החכרות, בסניעות, בשינה, בשמחות צאצאיו, ועמל תורה שלו הוא **במאה אחוז ירכה** באופן שלא ניתן לתאר. ובשנים האחרונות שיש ימים שהוא בקושי יכול להוציאו הגל מפניו, וגם בימים של חולי ומכאובים לא פשוטים, ששמגיע הרגע שהוא פותח את הגמל לפתע הוא יהיה כנער צעיר כשהוא מתרפק על השורות הצפופות ולומד עד דף ועוד דף, והתורה היא חלק מעצמותיו ולכן הוא מסיים מסכתותיו כדן חדי' השניה, כי בגוף שלו המיסר לא זורם אם אלא אותיות של התורה הקדושה. וזה הסוד הגדול של ההצלחה וההשפעה הרחבה שלו. והעושה האיתני והשולט הנפש הייחיד שיכול האדם לקבל אותו רק כשלומד תורה בהתמדה רק על החיים נראים ארעלי. ויש להוסיף שאם אדם שמוסיף עוד זמן בלימוד ומתגבר עוד יותר, לא לבד באמצע הלימוד ולומד בהתמדה כמו שצריך וודאי שזוכה לדברים הרבה.

שאלה: ביום שישי הקרוב יחול יום ההילולא של הרמב"ם וי"א שהוא זכה להיות אחד ממוסרי התורה הייחידים בהיסטוריה וי"א גדול הפוסקים בכל הדורות ויבורו משהו תורה הוא חיבור יסוד שמונה פרקים ועוד הם אבן יסוד לתורה שבעי"פ. וכבר כתב החיד"א סבפר סם הגדולים שמצא אינוש שלא היה אף תנא ועד אמורא שנקרא משה הידיען דאמרי איתיש של הרמב"ם ממש ועד משה לא קם כמשה. (וגם יבעי"ז כתב שהמליצו על הרמב"ם את הגדרה "ימשה ועד משה לא קם כמשה"). האם זו מליצה בלבד או שיש בדברים אלו יותר ממליצה? **תשובה:** החיד"א יבש הגדולים מספר שכשרמב"ם כתב את המשנה תורה הוא יבש בעד עשר שנים חדרר בלי לגדול משם ועמל סם בגינה עצומה למד שהוציא לאור את ספרו האדום ובלתי שהשילמו בא אליו משה רבינו בתלום ואמר לו ישער כחך. הרמב"ם קבור בטבריה וי"א שקבר במצרים.

שאלה: בימים אלו מדברים על זן חדש של קורונה, בשם אומיקרון, שהתחיל להתפשט בארץ ובעולם והמומחים מתרבים שזה זן מדבק מאוד. ובמים אלו סורו את השמים לרבות ממדינות העולם ומדברים כל העת על הרחבת ההגבלות בארץ על הצורך ללכת עם מסכות בחללים סטורים. האם עלינו להגוש כחמלצו גורמי הבריאות וללכת עם מסכות בבתי המדרש ובמקומות הסגורים? **תשובה:** בתחילת הקורונה לפני כשנתיים גדולי ישראל הורו שכיוון שיש אנו לא יודעים את עצמנו המגיפה וכמה חללים ה עלול להפיל, יש לשמוע לכל ההוראות של גורמי הבריאות על כל פרטיהם וקדושיהם. אבל בשונה מאז, כעת אנו יודעים את טיב המחלה יותר טוב ויודעים את הפשעה וכן יש כיום את האפשרות להתחשן ולמנוע הרבה מקרים קשים. ובנסיף, כידוע, הוראות הממשלה הן ברובן נבועות מלחצים ממשלתיים או משיקולים פופוליטיים כאלו ואחרים, וכמו כן המצב בשטח שונה באופן יצוגני ממה שהיה בגל הראשון של הקורונה. לפי מנסף חרדים כשהממשלה היתה בהקמתה היו למעלה למעשר אלפי חולים ונפטרו מאות אנשים, והממשלה לא עשתה כלום רק התפארה בזה שהיא מנצחת את הקורונה בלי שום סגר - כך שבכל היבט, המצב כעת יותר לגמרי. ולכן אנו ממששים כסדרי הלימוד שלנו כראוי עד להוראה מגדולי ישראל, שמפיחם אנו חיים ורק מפיחם. ובעי"ה נחזקו בלימוד התורה והתפילה שנעזר את הגל הזה בלי שום אבזיון מחולות רח"ל, וישועת ה' כהרף עין.

שאלה: האם בזמננו ניתן לראות שאדם עושה מצווה גדולה וזכה לשכר כאן בעוה"ז? **תשובה:** ישנו סיפור שהתפרסם בכל העולם, ולבשי אורח כאן לקוראים שעדיין לא שמעו על הסיפור הזה. נגיד שביקר בישיבה מסיימת בארה"ב הבחין בשלט חוצות מול בניין הישיבה, ועליו תמונת תועבה. הוא הודיעו מהמעובדה כי מאות בחורי ישיבה עורכים תמונת רחוב מדי יום ונתקלים בשלט ההוא. אותו נגיד התקשר לחברה האחראית על שטח הפרסום, וביקש לשלם עבור שטח הפרסום, במטרה להוריד את אותו שלט תועבה. ניגד החברה אמר לנו"י על השטח הושכר כבר לשלוש חודשים קדימה, הוא החרדי התעקש ואמר כי הוא מוכן לשלם יותר מהחבר הירגלי. "אתה מוכן לשלם 1,000 דולר ביום", שאל הנציג. "כן", ענה החרדי. "כעבור חצי שעה הגיע צור אליו ואמר כי החברה המפרסמת מוכנה להסיר את השלט. הנגיד שמה לשמוע והציג לו איך דולר, תמורת שלש חצות מיליון 90 יום. הנציג של שאל אותו איזה מוצר הוא רוצה לפרסם, אבל להיודי' לא הייתה תשובה. "לא יודעי", הוא ענה. כעבור מספר ימים אמר לו נציג החברה, "אתה לא יכול להשאיר את השטח ריק, אתה חייב להציב שלט בחלושי". הנגיד השיב כי הוא רוצה שלט עם המילים: "עוד 90 ימים... עוד 89 ימים... עוד 88 ימים... וכן הלאה". כעבור מספר ימים החל עוברי אורח ותושבי האזור להתות על הפרסום

המסתורי. שקרונות גברה וכולם התעסקו בתעלומה שהולכת להתגלות בסיום 90 הימים. גם עיתונאים וכלי תקשורת יצרו איתו קשר במטרה לחבוך מה עומד מאחורי הפרסום. הוא סירב ללבות. "מודרב בהפתעה", הוא אמר להם. זאת בזמן שהוא בכלל לא תכנן פרסום משהו, ולא רק רצה למנוע את פרסום התועבה. ימים ספורים לפני שפנה להגדת הפרסום, כאשר השטח בער כבר, התקשרו לא הנגיד ומחברת יוקה קולה' והציעו לו הצעה פנטסטית: אתה תפרסם את מה שאתה מתכנן לפרסם במקום אחר, ואנחנו נרכוש ממך את הזכות לפרסם ביום ה-90, תמורת הסכום האסטרונומי של 3 מיליון דולר(ג). עברג את ההנוכה האחרון, היחיד קיבל מחברת יוקה קולה' 3 מיליון דולר. והכול, בזכות המצווה שעשה והדאגה שלו למען קדושת בחורי ישראל.

שאלה: בימים אלו מזג האוויר התחיל להתקרר וישנם רבים שחוששים מפגיעי מחלות הקור. וכידוע אמרו חז"ל שקור רוחם זה תלוי בהשתדלות האדם, מה השתדלות שלו להימנע מחולות החורף? **תשובה:** יש להיזהר מללכת יחף, להיזהר מלמלאת מהבית עם שער רטוב, להוסיף וימימי C שנמצא בתפוחים ופירות הדר ועודו למלחמה בהצטננות; וימימי C שיש משום אומרים שיוסימן די (D) מאוד מחזק את המערכת החיסונית ואז פחות נדבקים. וגם אם נדבקים חלילה עוברים את זה בקלות. והנה כידוע ויטימן די מגיע מחשיף לשמש שפחות מצוי ביום החורף, והדרך הטבעית להשלים את זה היא או עי"י לקחת ג'ל ויטימן שמכרים בחנויות טבע, או באכילת מוצרי חלב, דגים יערי שומן, ביצים וכבד. כמו"כ אכילת מרק ששמים עם מלבד ירקות בריאים גם עצמות עוף ומבשלים אותם הרבה זמן, זה דבר זול ומאוד מאוד מסייע לחיזוק הגוף וכל המערכת החיסונית שלה. בנוסף יש לאוורר את הבית שלא ישארו היידיקים בפנים ולהשתדל כשקר לצאת עם סוודר ובגדים חמים. וזוהי ההשתדלות הראויה לצלוח את מחלות החורף בקלות יתירה.

שאלה: כאשר לאדם הדמנות לעשות משהו מאוד גדול לזיוכי הרבים, אך דרך לעשות את הדבר כרוכה בכך שיפעע באדם אחר, האם יעשה את זה או לא? **תשובה:** הגמי' מספרת שהקב"ה ביקש ממשה רבינו לגאול את ישראל ומשה לא רצה כי אחרון יכול להיפגע מכך, ועד שהקב"ה לא הבטיח לו ויראך ושמה בליביו משה לא הסכים לגאול את ישראל. רואים שאם יש מישהו שנפגע, אפי' שבגלל זה עם ישראל ייאץ להישאר בגלות, לוותר עי"ז. וידוע שרבי יחזקאל לוינשטיין היה אומר כך מקובלנו מרובתי בניין בית המקדש ביטול אם בנייתו עלולה לפגוע באיזה אדם מישראל. וכיעיז מסופר על הארי"י ששמע את אליהו הנביא הרבויות צפת אמר לו אליהו בא איתו ונבשר על האוולה, אמר לו הארי"י קודם שיש אלק לחודעי לאישה ואחי"כ אבוא עמך וכשחזר הארי"י הוחמצה השעה. סיפר ארבי רבי ישראל סלינטר אמר לתלמידיו מהי אתה חושבת האם הארי"י הצטער שהגך לאיתנו? חלילה וחס, כי הארי"י יודע שאסור לאצור את אישתו גם אם זה יגרום הפסד של ביאת המשיח והגאולה. אנו צריכים להתעורר מכך ולהימנע ככל שניתן מפגיעה ובפרט מכן הזוג שלנו לא לעשות שום דבר שזה על חשבון הבית מבלי לקבל אישור לכך מכן הזוג. . ומעשה אבות סימן לבנים.

שאלה: ילד שרוצה איהם משהו עכשיו מיד, למשל הילד אומר אני רוצה עכשיו לקנות תפילה והוא בוכה במר ליבו, האם יש לחנוכו עי"ז או לא? **תשובה:** להרגיל ילד לדחות את הסיפוק הייציר שלו ולהרגיל אותו לא לקבל מיידידת את הסוכריה שהוא רוצה אז את העוגה שמאוד מאוד דחוף לו, כי אם לא נרגיל את הילד בזה הוא לא יוכל לעולם להיפתחמ ולנהיג לחשינם. לפעמים אין לאמא שלבנות ואין לה עעבים לשמוע אותו בוכה חצי שעה ואז היא נותנת לו משה מה שרוצה, ומצויג גם בנינוקות ממש קטנים שרוצים לאכול גם בימים של ארבעים, אם לא דוחים לילד את סיפוקו ונותנים לו מיד מה שרוצה, אחי"כ הוא יגיע לשיבה ולא יהיה מסוגל ללכת שלוש שעות ולהתרכז בלימוד כי הוא יצטרך לספק לעצמו כל סיפוק רגעי שמתעורר אצלו, בתחילה זה יהיה שירותים, אחי"כ יגיד אחי"כ מיד מים אחי"כ טלפון, אחי"כ קצת נייעס. בקיצור סליקיה הכל כוס לא מסוגל להתאמץ כלום בחיים שלו. ורק מי שמרגילים אותו לדחות את הסיפוקים הייצרים שלו רק הוא מסוגל להתאמץ ולהצליח במבחן החתאמץ בלימודים. ר"ש הופמן.

יש להימנע מלקרוא מזוהר זה בשבת: הרעיונות של השבוע: א. בקשר להתחלחול על פגיע בגרות. מניסיון- הרבה פעמים זה משיאר חור קטן, צלקת. מומלץ- לשים נקודה של מייק אש מוצק בליזה על הפצע במשך יילה אחד או שניים. עד שמתייבש לחלוטין ויהא יורד בלי להשאיר צלקת. **ב.** שלחו לו עצות מועילות על מאכלים והתפרסמו במרווח לאמא: **א.** נגמרה אבקת אהוב: חצי כוס קולה משלים את זה. **ב.** קוטני כחלפני לבנינה צהובה בטוסט, טעים אפילו יותר [כמובן יותר בריא...]. **ג.** לתוספת טעם חבלות - לשים פרג בתוך הבצק [אלי' קמלועלה]. **ד.** תיבול חלוה עוף - מטבילים ברוטב ג'ליל לכמה דקות ומגנינים. **ה.** משידור הטונה - להוסיף רוטב פסטה. **ו.** קצוות או החלק הקשה של הלחם - במקום לזרוק חותכים לקוביות מצפים בביצה תבלינים מעט תבול חטוף... **ז.** תוספת קישוא בינונל לחצי קילו גד טחון - או בשר ועוף טחון - מוסיף במרקם. **ח.** עצה טובה לחימום הבית בחורף- להפעיל מזגן על מצב חום בטמפי' נמוכה כמו 21 מעלות עם חרף פתוח בחלון- כך החדר מתחמם ונחיה נעים ולא מדי חם ולא מתחנק. **ט.** אטבי כביסה שנפלו לגג של השכן אפשר לדוג אותם על ידי ששמים מגניטים ממשך ממך וקובעים בתוך שקית - וקושיים בחוטי וכן הברול על האטבנט נתפס במגנט. **י.** להסיר מטסיק מבגדים בקלות - יש לקחת קרחון ולהעביר עליו עד שמתקשה ומתגרד בקלות....

שאלה בחושן משפט: ראובן נמצא בלחץ גדול אז אלו לו כפרם לצאת להתאווה, החליט חכרו שמעון להתקשר אליו לו כפרם המשותף שגרי בצפת ולבקש שיתן את דירתו לראובן ויאמר לו שזה בחינם, וההוא (שמעון) ילמש שכירתו על הדירה. ראובן קיבל את השהורה ונעט שבמחה לנעוש בצפת, כשהגיעו לצפת הוא מאוד התרגש וקנה מתנה יוקרתית ללוי והניח בדירה. כעת לוי חוזר וראה את המתנה, לוי כמובן קיבל משמעון חזרי מלא על שכירתו והדירה ראובן לו ידע מזה איזה היה וידע אותו מלא שהיה קונה מתנה יוקרתית כזאת, לכן נתן את המתנה. כעת שמעון יכול להשתמש במתנה: **תשובה:** לוי צריך להחזיר לראובן דמי המתנה מבלי שראובן יידע שזה על המתנה ויעשה את בני-ערמה, כי שמעון ביקש שלא ידעו וכו'. כ"כ הרב זילברשטיין חשוקי חמד שבת י. (ומה שמצינו אצל בתיה שהשילמה ליוכבד על שהניקה את בנה למרות שבלאי"ה היתה מניקה אותו ובתיה לא ידעה עי"כ, בנידאי' והנצי"ב שהקשו זאת ותירצו שדרך בני מלכים לשלם תמיד גם כשלא מגיע).

הלכות הקשרות לפרשה

ואלה שמות בני ישראל. כתב הלבוש שהמילים ואלה שמות הם רי"ת של הדון וחיוב אדם לקרוא הסדר שניים מקרא ואחד תרגום. ובעל הטוריוס כאן כתב שהפוסק ואלה שמות בני ישראל הם רי"ת למעטפה הבא : ואדם אשר לומד הסדר שניים מקרא ואחד תרגום בקול נעים ישיר יחיה שנים רבות ארוכים לנעולם. והכוונה שיהיה גם אריכות ימים בכמות וגם באיכות, כך ביארו את דברי הטור. **ויש** להוסיף שהי"ל הזכירו זה כאן כשג מי שלא התחיל בתחילה יכול להתחיל מהשבע ולעולם לא מאחר. **שינון דיני שניים מקרא**: קריאת שניים מקרא ואחד תרגום הוא חיוב גמור. בשו"ע או"ח רפה בפענש"ב שם הביא **שירא שמים קראם רי ש"י**. ולתרגום יש מעלה מיוחדת שניתן בסני, ולרש"י יש מעלה מיוחדת שמפרש הכתוב ע"פ חז"ל יותר מהתרגום. והכי טוב לומר גם שניים וגם רש"י. **ואם אינו יושל יש שכתבו** להעדיף תרגום גם שם שכתב ברוח הקודש (כן הביא רבי חיים קניבסקי). **יש שכתבו** שעדיף רש"י משום שיותר מכאן (שהרש"ל). **ויש שכתבו** להעדיף המקרא פעם שלישית (כ"י שיש מהן ע"זי פרש"י) על הרש"י משום שהוא יותר מפרש העניין (כן כתב בשו"ע הרב).

במקומות שנהגו לעמוד בעת קריאת התורה כגון אז ישיר, עשרת הדברות ולפני חזק לומר, יש לעמוד גם בשניים מקרא. **יש שקוראים** הפרשה לטרונגן כל יום קטע אחד וכדו, ושיר לעשות כן. **אבל אלו הקוראים** כל הפרשה ברצף אסור לדבר באמצע שניים מקרא אלא מענייני הפרשה או בלימוד, ובין מקרא למקרא או לתרגום יש לדבר. **אם שכח** משבע שעבר ח"י"א שיקרא קודם של השבע שעבר ואח"כ ישל השבע הזה. כן פסקה הרב אלישיב רבי חיים קניבסקי. וי"א שיקרא קודם של הפרשה הזאת. **סידר קריאת** שניים מקרא הוא מקרא ועוד פעם מקרא ואח"כ תרגום וי"א מקרא תרגום ואח"כ מקרא. חזו"א. **אין הב' מקרא** של השבע אפשר לקרוא ממנה של שבת קומת, שאז כבר קוראים בבתי כנסת של המקרא של שבע הבא. וי"א ממוצי"א. **ויזהר מן המונבחר** להשלים קודם השעודה של שבת בבורק. **ויאמר** לידע יום רביעי של שבוע אח"כ. ובדיעבד משהי להשלים עד שמחת תורה. **אפשר לקרוא** יחד עם העבל קורא בלחש ויכווין לשמוע העבל קורא. **אין גרזין** לקרוא קריאה של יו"ט והיה הפטרות. האר"י מביא שאין לקרוא שנים מקרא בלילה. ובליל שבת מותר.

בפרשתנו משה הרג את המצרי. אדם שיהרג גוי סתם בלי סיבה האם יש לו משה ר"ת תשובה: בית יוסף וי"ד קנה הביא דשרי לכתחילה להרוג גוי. וכן דעת הש"ד שם. ה"ט"י שם העיר שיתכן שיש איסור דרבנן. ע"פ"ם כשיש חשש שבגללה זה יגרם סכנה או נזק ליהודי בשראש אסור.

בימות החורף יש מניין תרופות סבתא שהן ג"כ מתאימות לבריאים. האם שרי לעשותם להקל על החולה בשבת? לדוגמה לשתות תה עם לימון רדבש, לאכול פירות החד בשביל להשלים ויטמינים ולהקל על העיניים, וכן לחתוך בלז כשמצונן להקל על השיממה. תשובה: כתבו הפוסקים שמותר לכתחילה לעשותם בשבת.

המשך הלכות שבת משבוע שעבר. **המשך דיני תערובות**: רעניני תירס ואפונה שבפוסת שמורים חושב תערובות עם המים שבקופסה ומותר לברור רק כזוה אוכל מתוך פסולת וסמוך לאכילה. ובלא"ה זה תערובות אסור לברור. וזיתים שבדון קופסת שמורים יש לדון אם יש הרבה זיתים או חושב כמכרע עם המים וכדן התירס שמותר לברור רק באופן המותר והיינו סמוך לאכילה ורק את האוכל כמפוסלת, אבל אם יש כמות קטנה של זיתים בתוך המים יש לזה דין שכן מלפפון חמוץ שהבאנו שבוע שעבר שמתר לברור. מתוך מנחת איש לרבי אברהם ישעיה שפירא שליט"א

הלכות שימטה המצוינות. **המשך דיני סחורה במבוע שעבר**. **כיצד מוכרים פירות שנשארו לו בבית?** **המשך דיני סחורה** במבוע שעבר. **כיצד** איסור סחורה, אסור למכרם כדרך שמוכרים כל השנים במשקל, כגון במידה (וכתב מוספותרן), אלא ימכרם באומדן. אם הם מוכרים בארגז, או שקית וכדו' יקדיד שכל יהיה מספר וכמות אחידה בכל השקיות, וכן לא ימכרם באותן אריות שמוכרים כל השנים, (איסור זה הוא רק במכירה, אמנם גם עצמו בביתו מותר לשקול פירות שביעית). **האם מותר לקנות שק או ארזת פירות ולמוכר מה שאינו צריך?** דברים הנמכרים במארים גדולים, בשקים, ארגוים וכדו', מותר לקנות את כל המארז למרות שזקוק רק לכמות קטנה, ולמוכר לאחריה את המותר, ומאחר וזה הדרך לקנות איננו בכלל סחורה בפירות שביעית. **הדרך שמתר לקנות מיץ פירות שביעית, ממרחים, סלטים, רסק פירות, מפיזות שביעית**: למרות שמותר לקנות כמות מועטה של פירות שביעית ולמוכרם, אבל לסחור בהכנת מאכלים מפירות שביעית, כגון ריבה, ממרחים, סלטים, מיצי פירות וכדו', זה מכירה של ממות מועטה מהאסורה. איסור זה הוא רק לקנות מאכל כזה ממות, אבל מותר לשלם למבשלת וכדו' על הכנת מאכלים השייכים לאדם עצמו, ולכן הורעה לקנות מאכלים כאלו יסכם עם המוכר שתחלה קונה ממנו את הפירות (באופנים ומכילות שמתר לאסור) ואח"כ ייעשה לו מהם מיץ, או יכין לו את הממרח, הסלט וכדו'. וכן רשאי לקבוע שעושה אותו רק שלי לקנות עבורו את הפירות, ומאחר ונחשב שקאם עבורו מותר על לחכין מהם מאכלים. המשך סחורה בלשבע הבא אי"ה. ערוך מתוך שיעורי רבי דוד שריבר שליט"א

חידות

חידות שינון הפרשה ע"פ סדר הא-ב. התשובה בסמוך לשאלה. מתאים גם לילדים:
א. כשנולד משה התמלא הבית: **אורה**. **ב.** בת פרעה: **בתיה**. **ג.** בן של משה: **רגושים**. **ד.** רשעי ישראל: **דזון אבירים**. **ה.** משה לקח את אשתו ובניו על: **החמור**. **ו.** מה אמר הקב"ה למשה על אהרן: **וראך ושמה בליבו**. **ז.** ממה אחז משה שנחפץ למטה? **זנב**. **ח.** היכן הוא הר האלוקים? **חומה**. **ט.** בדיקי ישראל. המשך את המילה שוי **טרי ישראל**. **י.** למי היו שבע בנות? **יתרו**. **כ.** איזה בתים קיבלו המילדות? **כהונה לויה ומלכות**. **ל.** יוכבד היתה בת? **לוי**. **מ.** מה היו שפרה ופועה? **מילדות**. **נ.** מה מורידים במקום קדוש? **נעלים**. **ס.** מאיזה אילן דיבר הקב"ה עם משה? **סנה**. **ע.** ה' יתן לנו העם ב? **עיני מצרים**. **פ.** ערים שנבנו ע"י ישראל בפרך? **פיתוח ועמסת**. **צ.** אשת משה? **ציפורה**. **ק.** מה עשו בני ישראל כשהכבדו עליהם את עובדה? **קוש קשיש** ו**תבן**. **ר.** האח הגדול: **ראובן**. **ש.** כמה נפשות ירדו למצרים? **שבעים**. **ת.** מה הפסיק פרעה להביא לישראל **תבן**.

שמות ספרים בפרשה: מבית לוי. תיבת גמא. ויואל משה. אדמת קודש. לבת אש. די החקירה. דברי יום. בתי כהונה. (רש"י).

חידון משלים (ידע תורני) תשובות בסוף השאלות:
א. מי נמשל לשועל? **ב.** מי נמשל לציפור? **ג.** מי נמשל לאבן? **ד.** מי נמשל לכבד? **ה.** מי נמשל לבהמות? **ו.** מי נמשל לגנב? **ז.** מי נמשל למים? **ח.** מי נמשל למי ים? **ט.** מי נמשל לעגל? **י.** מי נמשל לחתן? **תשובות:**
א. יוסף. תעלא (שועל) בעדינה סגיד ליה (מגילה טו: ט). **ב.** עמי"ל. "נפשנו כציפור נמלטה" (תהלים קכ"ד). **ג.** אויבי ישראל. "בגדול הרועך ידמו כאבן" (שמות טו: טז). **ד.** כסיל. "ככלב שב על קאו כסיל שונה באולת" (משלי כו: א). **ה.** אדם. "אדם ביקר על לילן נמשל כבהמות נדמו" מצודות דוד: ה. הבוטח בעדיו הוא נמשל לבהמות (תהלים מט: ו). **ו.** עמי"ל. "כבושת גנב כי ימצא" מצודות דוד: כמרבית בושת הגנב אשר אלהי בעת ימצא שהוא גנב אחר שהיה מוזחק לאממן כן ירבה בושת בית ישראל בעיני העכו"ם" על כי הוא חוזקקים לעובדי ה' ונמצאו עובדי כוכבים ככל העמים (ירמיהו ב: כו). **ז.** לב האדם. "כמים הנמים למים, כן לב האדם לאדם" (משלי כז, א). **ח.** ידיעת ה'."כי מלאה פלחה דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיהו יט: ט). **ט.** ארזי הלבנון. "וירקידם כמו עגל" (תהלים כט). **י.** השמש. "והוא כחותן יוצא מחופתו" (תהלים יט).

חידות לפרשת שבוע:
א. מיהו המת החי בפרשה: **ב.** היכן שש מילים רצופות המתחילות באות א? **ג.** שני מקומות בפרשה שמוזכר ברית מילה? **ד.** איזה דבר שקשור למה שקורה כעת בחרמון מוזכר בפרשת שמת? **ה.** חמש מילים רצופות באות א? **ו.** היכן שהה משה בדרך?

חידות ידע תורני:
ז. איזה מאכל אפשר לצאת עליו יד"ח בדיעבד בחמישה סוגי ברכות? **ח.** האם תבוב בחז"ל כאשר זמם ולא כאשר עשה? **ט.** האם יש מקור בחז"ל למשפט עבר זמנו בטל קרבנו? **י.** האם יש מקור מחז"ל למשפט ישועת ה' היקו עין? **יא.** איזה ברכה מברך ובנוסה של הברכה נאמר מעשה עושה, למרות שלפעמים עושה משהו אחר מהנאמר בברכה? **יב.** איזה דבר למרות שיש לו סימני טהרה הוא אסור בגלל מעשיו?

חידות ליליות:
יג. ישנם שני עשר כדורים ושלושה שקים, כיצד ניתן לשים בכל שק מספר אף זוגי. וביחד להניח את כל הכדורים. **יד.** לאדם היו עשרה שקים מלאים במטבעות זהב. בכל השקים משקלם של המטבעות שווה והיינו כל מטבע שווה 10 גרם, מלבד שק אחד שבו יש מטבעות מזוייפים ששוקלים כ"א תשעה גרם, אך יוכל ע"י שקילה אחת על משקל בכל כף אחת לדעת איזהו השק המזוייף?

חידות לשאלו את הילדים:
טו. אם תפתח אותי אתה יכול לראות אותי רק במראה, כשתסגור אותי לא תוכל לראותי כלל, מי אני? **טז.** מה משותף למצוה מים קמצא? **יז.** איזה תאריך חוגגים אותו לפעמים בקטן? **יח.** בשביל לאכול אותו צריך לשבור אותו?

תשובות:
א. מצורע מובא ברש"י שחשוב כמת. **ב.** ג. ו. ותרא כי טוב, נולד מהול. וכן ציפורה מלה את בנה. **ד.** ידו מצורעת כשכף. **ה.** ג. טו. **ו.** ויהי בדרך בהיותם בלולין. **ז.** על ענבים מברך חץ ובדיעבד כשנשך שהכל או מזונת או אדמה או הגפן מהני. **ח.** מופיע לראשונה ברש"י חולין א'. ובמכות ב'. ואין לזה מקור קדום מזה. **ט.** מופיע לראשונה בתוס' בברכות כו. וברמב"ם תמידין ח כ. י. המשק הכי קדום זה מדרש טוב אסתר סופ"מ. **יא.** לישב בסוכה למרות שלא תמיד יושב אלא עומד ואוכל כמו בקידוש בביכ"נ שעושים בסוכה ושמחת בית שואבה. **יב.** זרזין חולין סה. **יג.** יקח כדור אחד יניח בשק אחד, בשק השני יניח שני כדורים ויניח את שני הכדורים בתוך השק השני, וכאם השק השני ישים בשק הראשון, ובשק השלישי ישים את התשע הנותרים. קצת חידה דפוקה. **יד.** יוצא מהשק הראשון מטבע אחד מהשק השני שותן וכן הלאה ואז ישקול כל מה שהוציאי ולפי מה שישקול יוכל לדעת איזה שק הוא של התשע, כל הוציא בס"ה 55 מטבעות, אם ישקול 549 גרם סימן שהמזוייף הוא השק הראשון או 548 סימן שהוא מהשני וכן הלאה. **טו.** ענינים. **טז.** בר. **יז.** מרים קטן. **יח.** ביצה. אגוז.

חידון משמעויות מילים. ו' **משמעויות למילה מפריע**. **מפריע** - **מבטל**. "למה משה ואהרן תפריעו את העם" תרגום: תבטלון (שמות ה ד) **מפריע** - **מבדיל**. **מרחיק**. "תפריעו את העם" רש"י: תבדילו. תרחיקו. **מפריע** - **מגלה**. "ופרע את ראש האשה" רש"י: סותר את קליעת עפרה כדי לבזוהה כמאן לבנות ישראל שגלויו הראש גאיא לחן (במדבר ה יח). **מפריע** - **מגדל שער**. "וראשיכם אל תפרעו" רש"י: אל תפרעו - אל תגדלו שער מכאן שאבל אסור בתספורת (ויקרא יו). **מפריע** - **נוקם**. "בפרעו פרעות בישראל" מצודת ציון: עניין נקמה (שופטים ה ב). **מפריע** - **משבש את הסדר**. מי שמפריע שייצא מההיכה. מפריע לתנועה.

הגיגים מיועז למי שיש לו תועלת

בצפון קוריהא אסרו על האזרחים לצחוק בחדש 10 ימים. לא ידוע אם זה כולל גם צחוק לתועלת.

למה אין "מכחישי אמונה"? כי הם כבר מתו כשהיו מכחישי קורונה.

האומיקרון מסתובב כאן כבר כמה שבועות ועדיין אף אחד לא יודע בדיוק מה הוא עשה, כאילו שהוא איזה קורונה נורווגי.

שים חווירוס שמסתובב בישיבות: "בבא מחתרת".

מבצע למתחסנים בחיסון רביעי בגל החמישי: זכות קדימה בקבלת החיסון החמישי בגל השישי.

ישאלו מהיהיה את האלא שאם לא תחדל לזלזל באמונים גנדה, לא תהיה למשאל ביררה אלא לשקול הכרזה ח' שמעמית ש"צהל ערוך ומוכן לכל תרש"ה.

אין שמחה כשמחת הלא-מוזמן לפעמה.

השדכן מאבי המיעדת: הוא בכלל לא שמן. הוא רק נראה שמן בגל שהוא מאוב מלא.

הרגע הזה שאתה מגיע בשארת כוחותיך לשמחה ולחץ את ידיו של בעל השמחה והלה משיב לך לחיצות חזקות, אבל לא מסיר את עיניו מכן שחיו.

ממטבחו של שף שרגא: פירה הבית עם אפונת גינה ותות שדה בצלחות מראה יער.

הלחטנו שדגרת את "חתונת הכסף" שעמדנו לערוך לחמותי וחמותי ל"חתונת החד פנמי".

אשה אחת שואלת את בעלה. אך זה שאתה חוזר מהתפילה כל כך מהר: - מה הבעיה, הוא עונה, אני מטפלת כמונה מעות. ואת הרי יודעת מצמצב המעוטה אצלנו לא מי יודע מה.

ראיתי שוטר רודף אחרי בחור בביכ"נ בעלו בירושלים, לפתע נשמע השוטר כשהוא צועק לעברו אני לא אעשה לך כלום רק תגיד לי איך יוצאים מכאן.

אחד הזמין את חברו לחתונת הזהב לרגל 50 שנות נישואים. החבר שאל איך זה, הרי רק לפני שנה-שנתיים חגגת את חתונת הכסף לרגל עשרים וחמש שנות נישואים? ענה החבר קושי השיעבוד השלום.

באנטורפן תלו על דלתות הכניסה תמונה של ר' שעייילה במטרה לשמור את המשטרה בחיץ. כעבור שבוע, שוטר אחד, בפנים מודאגות, התעניין אצל איזה אברך "כבר מצאתם את הזקן הנעדר הזה?"

שמעתי מחסיד אחד שהוא יתחסן רק ב"שישי".

מישהו קנה לחברו מתנה שמגיע ברגע מ-0 למהא. משקל.

אין דבר כזה שמחשש שיניים שנגמרת, יש אנשים שמתייאשים.

קר בחיץ הדלקתי את **הדוד** **הבעברתי** יש **האח**. **בקצב** הזה לא ישארו לי קרובים.

התינוק בוכה בלילה. הבעל: אולי תלכי אליו. האישה: אולי תלך אהה. תלכי לא תבצעי! הבעל: תבצעי הבאה אני לחץ. מגיעה הפעם הבאה. נו תלך, הבטחת. התכוונתי לתינוק הבא.

הגיע הזמן לומר את זה: תה הוא המקווה של הביסקויטים.

אין מישהו שלא הסתכל על השעון שכח מה השעה והסתכל שוב.

מנהל מתקשר למלמד אין צורך שתגיע בגלל הקור באו רק שלושה ילדים. אמר המלמד אני כן מגיע, בבית יש ילי 12 ילדים.

לרגל הסופה מומלץ למי שיש לו דוד שמש עלות לגג לשים ע"ז מדבקה עם השם והכתובת.

ניחא והסופה לא יתגמר בטוב בכפרים הערבים, אין נקרא לזה אסון הכרמל! זה כבר תפוס.

לא רוצה להלחיץ אבל חבר שלי אמר שהוא עבר ליד הספארי והוא רואה החיות מסתדרות בזוגות.

תודה רבה מאוד לכל התלמידי חכמים שגרים במקומות תורה ומתחזרים יר"ש לכל טובביהם, ועושים מצוות בגלל המצוות שהם אוהבים ולא בשביל לקבל שכר, יה"י שזיכו להמשיך את הוצה השבוע תורה ולמדאריה ולהרבות כבוד שמים ביולם. אין רוצה השבוע להתודות באופן מיוחד לגדול זוכינתי שיוסף המון יר"ש בקרב ובקרב שמחתי בזכות שגר על ידי וזכות הברכות והתפילות שלו שהם דמות וסמל למבקש אמיתי, המתמיד הנורא שקשה לדעת איך לבטא את זה האם לומד ימים כלילות או לילות כימאי כי כולו מקשה אחת של לימוד. כימיא דהיידם חריף ובקי בכל חלקי התורה והיראה לא רק מפני איך **רבי חיים פוינז** שליט"א מרחוב מימון 44 בני ברק שהוא בניש"ק והוא עצמו קדוש. יה"י שיזכה שבניו ימשיכו כשתילי זיתים סביב לשלולתו ויאירו את העולם כולו בחמון המון תורה ויזכי הרבים. **אני רוצה להביע** הקרחה לנער המתמיד והעדין של יראת שמים מופלגת חייכן ושמה אחוב הבריות **שמוליק יעקובוביץ** חסניק צדיק מבאר יהושע

אלו שניתן להשיג אצלם את העלון.

ניתן להשיג את העלון בני ברק: **צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר** ששאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר הרחוב סוקולוב 23. **ובבית הכנסת בית אהרן** רחוב רד"ק. **ובביהמ"ד המרכזי מניין אבנשים פרדס** י"ח רחוב בארצתא 9. **ובכנול מנורה וזעתי** **(בית הכנסת הגדול)** בספריה בקומה הראשונה (בחרון) בכניסה המערבית בקלסר ירוק. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים וראשם אש התורה רבי ידידה רו שליט"א. **אין לקחת יותר מלוא אחד בשום מקום ללא אישור**. כממ"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 37: בכניסה לחנות ש.מ.ח. - שרותי משרד רחוב במיר רבי דוד רוטישילד שליט"א. או אצל האישי בעל לב הזהב, שכולם אוהבים אותו אהבת נפש ואומרים עליו אשרי יולדתו, הדמות של ישיבת מיר רבי אהב פרידנר שליט"א. **בבית שמש** אצל האישי שכולם חולמים שיהיה מתכן לבנם רבי חנום זכרשי שליט"א בבית הכנסת אור אלהו. וכן בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - בחקוק הנביא 7 רמה ג'. **ברעננה** בישיבת בוכריס'. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד. אצל הבחור הנדיב שמשתפך בתפילותיו שעושות פרי ישי רות שליט"א. **בירושם** אצל העינו הנדיר רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **בקריית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים מיום שישי. **בעוצם** בישיבת נר זרח. **ברכסיס** אצל הדמות שכולם רוצים להיות כמותו רבי יוסף האמרי שליט"א כולל נר ישראל געה ב - ברכת זמל טוב דירה לרעהו הגדול ממוכז הרבים הענקיים שיש רבי אלחנן בזוו שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395 **במנציסטור** אצל המבקש האמיתי רבי שמואל א. הורביץ שליט"א מחשובי וצדיקי אנגליה: +447425793110

לקבלת העלון בצפון יש להתקשר לטלפון: **03-61820383**.

כמו"כ העלון נמשה בכל העלונים: בעיצוב בשם "לבית התורני". וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ביקובץ גליונות.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון. הדרכה: כנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רגעים. לכתוב מערכת שבתי. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. אפשר להוריד שם את כל הגליונות של שלחו חזצי השנים האחרונות.

כמו"כ ניתן להשיג במיל: **@gmail.com456alon**

יש לדייק במיליל לכתוב קודם 456 ואח"כ **alon@gmail.com**
השתתפות בהוצאת קולנוע: 052.7633431. או בינדורים פלוס-רשת הכלולים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסיעיים: עלון בודד עולה לנו 15 אגורות

ניתן לקבל את העלון בכתב יותר גדול במיל הענ"ל.

